

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Pulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgönycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre 300 Lei.
Fél évre 150 Lei.
Negyed évre 75 Lei.
Havonta 25 Lei.

Hirdetések díjazás szerinti
vételnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

A munka szabadsága.

A bucaresti kormány most olyan törvénytervezetet készít, amely végül szabályozni fogja az imnept munkaszünetet is, amely eddigi szabályozatlanságában és a helyi hatóságok belátása szerint súlyos gazdasági károkat okozott úgy egyeseknek, mint az egész gazdasági életnek. A törvénytervezet a vallásfelekezeti szabad gyakorlásáról szól. Az alapvető elv az, hogy Romániában minden elismert hitfelekezet szabadon gyakorolhatja vallását az állam messzemenő erkölcsi és anyagi támogatása mellett. Ugyanakkor ki mondja majd a törvény azt is, hogy *senki sem tehet megakadályozni abban, hogy a más vallásuk ünnepein dolgozzék.* Ebben az egy mondatban benne van a munka szabadságának biztosítása.

Szükség van erre a törvényre az ország gazdasági élete szempontjából, mert a mostani rendszertelenségben rengeteg munkanap megy veszendőbe, ami az amúgy is súlyos megélhetési viszonyokat még súlyosabbá teszi. A készülő törvény tehát a vallási türelem törvényes biztosítása mellett nemzetgazdasági szempontból is nagyjelentőségű. Nézzük csak milyen volt eddig a helyzet éppen Aradon? Arad lakosságának túlnyomó többsége római katolikus, református és luteránus, akiknek ünnepeit mindenkor egyazon napra esnek. Az csak természetes, hogy a római katolikus, református és luteránus kereskedők bezárják üzleteiket, az ezeket a vallásokat követő iparosok pedig becsukják műhelyeiket. Az is természetes volna, hogy a más vallású kereskedők ezeken az ünnepeken nyitva tartásuk üzleteiket. A körülmények azonban mást írnak elő. Az üzleti alkalmazottak nagyrésze a város többségének vallásához tartoznak és nem kötelezhetők arra, hogy nagy ünnepeiken dolgozzanak. Már most a többség vallásához nem tartozó kereskedő ilyenkor nyitva tartja üzletét személyzet nélkül és bizonyára hiába vár vevőt, mert ünnepeken senki sem vásárol. Ugy-e bár ez senkinek sem lehet érdeke, sem a köznek, sem a magányosnak.

Vegyünk a másik esetet. A görög keleti ünnepeken eddig minden kereskedőnek munkaszünetet kellett tartania, holott ezt sem törvény, sem kormányrendelet nem

írja elő. Ünnepelelők kellett tehát a nem görög keletieknek is, de a város többségének vallási ünnepein ez a kényszerű munkaszünet nem állott fenn. Mindez Aradon horribilis anyagi veszteséget jelentett, míg a szomszédos városokban mindenkinek tetszésére bízták, hogy a vasárnap kivételével azon az ünnepeken tartsa nyitva vagy zárja be üzletét, amelyen akarja. Más az eset a nemzeti ünnepeken és az uralkodópár ünnepein. Ezeket a munkaszüneteket miniszteri rendelet írja elő, tehát mindenki lojálisan be is tartja.

A készülő törvény a munka szabadságát védő liberális inten-

ciójával végre meg akarja szüntetni azt a vizsátságot is, hogy a vallási ünnepekből politikai színezetet keverjenek. A törvény nem ismer magyar és nem magyar ünnepeket, hanem kizárólag vallási ünnepeket. Kimondja, hogy mindenki dolgozhatik a másvallásuk ünnepein, ha akar, de nem mondja ki, hogy köteles dolgozni. Csak szabadságot biztosít a törvény, de nem írja elő kötelezőleg a munkát. Nagy jelentőségű ez a törvény, mert megszabadítja az állam egyik fenntartó elemét, a kereskedelmet a felesleges kellemetlenségektől és biztosítja az ország polgárainak a munka szabadságát.

pontja sem hatalmazza fel a szövetségestársakat, hogy szövetségestársa nélkül Németországgal szemben büntetendő intézkedést hajtson végre. Azt hangsúlyozzák, hogy a Ruhr- vagy más vidék megszállása több költséggel, mint amennyi haszonnal jár.

Páris. A *Temps* a jóvátételi bizottság tegnapi döntésével kapcsolatban azt írja, hogy a jóvátételi bizottságot teljes mértékben megilleti az a jog, hogy a szerződéseket úgy értelmezze, ahogyan akarja.

London. Hoover a *Times* szerint tegnap ismételtén kijelentette, hogy az Amerikával szemben fennálló nemzetközi tartozások legnagyobb részét megfizethetőnek tartja. Szerinte tavasszal megkezdődik az aranytartaléknak Amerikából Európába való visszaözönlése.

Washington. Lodge szenátor ellenezte Borah javaslatát és felsorolta azokat a nehézségeket, amelyek a washingtoni konferencián merültek fel. Szerinte céltalan a hábonus készülődések korlátozását megkísérteni mindaddig, amíg meg nem állapították, hogy Franciaország megváltoztatta-e eddigi erősen háborus álláspontját?

Poincaré büntetni akar.

(Nem tárgyalnak a német kiküldöttel. — Lemond a jóvátételi bizottság angol tagja.)

Páris. A jóvátételi bizottság jegyzékéről a *Temps* azt írja, hogy *Poincaré*, aki a szövetségesek együttes akciójának előnyét ad az önálló cselekvéssel szemben, de magáról a cselekvésről nem mondhat le, a párisi konferencia megnyitáskor rögtön közölni fogja a szövetségesekkel, hogy a *németek mulasztására való tekintettel minő rendszabályokat szándékozik tenni.* Ezt a kérdést természetesen a moratórium és a záloglevelek kérdéséről teljesen elkülönítve fogják tárgyalni.

Páris. A párisi lapok arról adnak hírt, hogy a német kormány *Bergmann* német pénzügyi államtitkárát küldi Párisba, hogy előszóval adja elő Németország terveit. Noha még senki sem tudja, hogy Németország mit akar javasolni, a francia kormány körében már előre kijelentették, hogy a *német javaslatok nem fogadhatók el* és arról pedig szó sem lehet, hogy *Bergmannal* tárgyaljanak. Azt kívánják, hogyha Németország új javaslatot akar tenni, akkor azt írásban terjessze az illetékes fórum elé. És az antant majd azután közli Németországgal a javaslat felett való döntését.

Páris. A *Kablogramme* szerint beavatott körökben híre jár, hogy *Bradbury*, a jóvátételi bizottság angol tagja *le szándékozik mondani.* A hírt még eddig nem erősítették meg, de bizonyosnak tartják, hogy nem tér vissza többé Párisba, hacsak *Bonar Law* miniszterelnök támogatását meg nem nyeri.

A *Kablogramme* azt is közli, hogy a jóvátételi bizottság határozatával egyidejűleg engesztelőkeny hangu jegyzéket küldtek Berlinbe.

Páris. A *Temps* jelenti Londonból, hogy angol politikai körökben a békeszerződés értelmezése körül vitában az a vélemény alakult ki, hogy annak egyetlen

Erős kritika a pénzügyi reformról.

— Német szentbeszéd a király előtt. — A kamara ülése. —

Bucuresti. A kamara tegnapi ülését *Orleanu* elnök nyitotta meg. A miniszterek részéről jelen volt *Bratianu Vintila, Banu, Mosoiu, Vaitoianu, Cozma, Angheliescu.* *Cozma* miniszter a *Drágos* Teofil szatmári prefektus ellen lefolytatott vizsgálat aktáit a Ház asztalára teszi. A parlament köszöntét fejezi ki *Vasilu* prahoval polgárnak, aki tizenkét millió leies adományt tett az államnak. *Balanescu* a hadikártalanítási ügyekben szólal fel. Ezután *Banu* szépművészeti miniszter *Jorga* tegnapi interpellációjára válaszol. *Jorga* tudvalevőleg felvilágosítást kért, hogy megfelele-e a valóságnak, hogy a királyi pár jelenlétében német nyelvű beszédet mondott *Netzhammer* püspök a katolikus katedrálisban. A miniszter kijelenti, hogy a dolog tényleg megtörtént. A király azonban váratlanul érkezett az ünnepi misére és a püspök nem volt elkészülve arra, hogy román beszédet mondjon, így német szentbeszédet tartott. *Jorga* a válasszal nincs megelégedve.

Madgearu parasztpárti képviselő a pénzügyi reformjavaslatok ellen beszél. Hevesen támadja *Bratianu Vintilát*, akinek azt veti

a szemére, hogy tervezete nélkül az eredeti eszméket, a pénzügyminiszter nem tett mást, mint hogy lemásolta a *Titulescu*-féle törvényjavaslatot. De ha a *Titulescu*-féle javaslat nem állhatott meg, annál kevésbé lehet létjogosultsága a *Bratianu*-féle reformnak, amelynek *Titulescu*val szemben az a hátránya, hogy a különböző adók kivétési kulcsa sokkal magasabb, mint ahogy azt *Titulescu* tervezte. *Georghescu* liberális képviselő védelmébe veszi a pénzügyminisztert és a reformjavaslat elfogadása mellett beszél.

Ezután a kettős mandátumok ügyében határoz a képviselőház. *Averescu* tábornokot két helyen választották meg. A tábornok a vlasoi mandátumot tartotta meg, az ilfovi kerület mandátuma ezért minden választás nélkül *Jovanescunak* jut. *Vajda-Vojvod* Sándor a szászabányai mandátumot választotta, a magyarigeni kerületben ezért új választást rendelt el a képviselőház. A választás határ napját a képviselőház elnöke fogja megállapítani. A képviselőházi ülés végén a Szamosvölgyi magánvasutak államosításáról szóló törvényjavaslatot szavazta meg a Ház. (Radoc.)

Törvény a vallás szabad gyakorlásáról

(Senki sem kötelezhető, hogy a más vallása ünnepein ne dolgozzék.)

A kormány jelenleg a különböző vallásfelekezetek szabad vallásgyakorlásáról szóló törvénytervezetet készíti elő. Az *Indreptarea* erről a következőket írja:

Minden vallást szabadon lehet gyakorolni, ha ez nem ütközik a közrendbe, a jó erkölcsökbe és a törvényekbe. Senki sem kényszeríthető arra, hogy más vallás szertartásain résztvegyen és éppen úgy *senkit sem szabad megakadályozni abban, hogy a más vallásának ünnepein dolgozzék.* Vasárnap szociális okokból szünetel az a munka, melyre nincs okvetlen szükség. A felekezeten kívül állókat arra lehet kényszeríteni, hogy egyes vallásfelekezetek szükségleteinek fedezéséhez anyagi hozzájáruljanak. *Vallást meggyőződése miatt senkit sem lehet törvény által biztosított polgári és politikai jogainak gyakorlásában megakadályozni.*

Az egyházi hatóságok senkit sem üldözhetnek, mert törvényes kötelességeit teljesíti vagy azért, mert törvényben tiltott cselekedetet nem hajtott végre. Egyetlen vallásfelekezet sem állhat összeköttetésben olyan szervezettel vagy hatósággal, amely kívül van az ország területén. Minden vallás, amelynek feje az ország területén kívül tartózkodik, a szokásos dogmatikus, erkölcsi és jogi tekintetben összeköttetésbe léphet vele.

Vallásfelekezet nem fogadhat

el idegen állam kormányától anyagi támogatást, ugyancsak vagyónából nem küldhet külföldre összegeket. Kivételeket csak a kormány engedélyezhet. *A vallásfelekezetek főpapjai, papjai, hitiszónokai és tisztviselői csak román állampolgárok lehetnek.* A kormány engedélyével ez alól kivételek is eshetnek. A vallásfelekezetek kötelesek a nemzeti és az uralkodóház ünnepein istentiszteletet tartani. Az ünnepek számát a kormány fogja megállapítani. *Minden vallásfelekezetnek joga van kulturális intézményeket létesíteni, fenn tartani és a törvény keretei között igazgatni.* Vagyont a szabadon, állami ellenőrzés nélkül kezelhetik, ugyanez áll belső ügyeikre és alapítványokra.

A főpapokat a király nevezi ki a kormány előterjesztésére. Az esküt is az ő kezébe kell letenni. A vallásfelekezetek kötelesek hivatásukat a törvényben előírt oktatásban részesíteni. *A felekezeti iskolákban csak a román nyelv és román irodalom a kötelező tantárgy.* Ha valamely vallásfelekezetnek nincs egyházközsége, a legközelebbi egyházközséghez kell csatlakoznia. A hadseregben szolgálók mindegyike saját vallásfelekezetéről részéről oktatásban részesül. A vallásfelekezetek külön temetőt tarthatnak fenn. Egyházi hatóságokat csak törvénnyel lehet alakítani.

Az államnak jogában áll felül-

vizsgálni a vallásfelekezetek működését. A vallás szabad gyakorlását a következő felekezeteknek engedik meg: *a görög keletinek, a római katolikusnak, a reformátusnak, unitáriusnak, luteránusnak, örmény-katolikusnak, izraelitának és mohamedánnak.* A felsorolt vallásfelekezetek erkölcsi jelentőségét elismerik és valamennyit az állam támogatja. Az anyagi támogatás nagyságáról törvény intézkedik. Az állam területén levő rendek és kongregációk tovább is működhetnek. Működésüket támogatják, ha vezetőjük az ország területén állandó tartózkodással bír. Ezek tagjai kizárólag román állampolgárok lehetnek.

Aki vallásának szabad gyakorlása által az állam szuverenitása a közrend, a jó erkölcs és a nemzeti kultúra ellen cselekszik, súlyos büncselekményt követ el és 100—500 leig terjedő pénzbüntetéssel sújtható. Ha a büncselekményt egyházi működésében egyházi funkcionárius követi el, a templomot meghatározott időre, vagy véglegesen bezárják.

Mulatságok.

— December 31-én Arad város társadalmi előkelőségei teljes számban jelennek meg a Fehér Kereszt Gyermekvédő-Egyesület szilveszteri ünnepségén. Finom enni- és innivalókról gondoskodik a lelkes hölgygárda. Lesz roulette, tombola, bufet, cukrászda és pezsgősátor. Valószínű, hogy ilyen fényes mulatságban hosszú ideig nem lesz része a

közönségnek. A rendezőség felkéri az összes szereplőket, hogy szombaton délután félöt órakor a főpróbán jelenjenek meg a Fehér Kereszt nagytermében.

A spekulációs törvény.

(Súlyos büntetés az árdrágitókra).

Bucurest. A spekulációs törvény kidolgozására kiküldött bizottság befejezte munkáját. A tervezet megemlíti, hogy a közszükségleti cikkek: kenyér, liszt, marhahús, bőr, szövet stb. maximális árát, amennyiben e cikkeket a belső földön állítják elő, a kereskedelmi minisztérium állapítja meg a közszükségleti eljárásokkal egyetértésben, amelyeknek az árak megállapításához meg kell szerezniök a minisztérium hozzájárulását. A szállítások, szállodák és vendéglők tarifáját a rendőrhatalóságok állapítják meg, a többi közszükségleti cikk árát a minisztérium felügyelete alatt a kereskedelmi kamarák állapítják meg és havonta kötelesek kétszer árjegyzéket kiadni. Az árdrágitást két hónaptól egy évig terjedő fogsággal és öt-ezertől huszezer leig terjedő pénzbüntetéssel sújtják. A maximális árak túllépését 15 naptól hat hónapig terjedő fogsággal és ezertől ötezer leig terjedő pénzbüntetéssel sújtják. Visszaesés esetén a büntetés kétszeresét szabják ki. A bíróság tagjai: egy bíró, a kereskedelmi kamara egy megbízottja, egy fogyasztó és a felebbezési fórum egyik tagja. A feljelentő az elkobzott áruk eladásából befolyt összeg tiz százalékát kapja.

Politikai, irodalmi és művészeti riport a fascista Olaszországból.

*

(Az *Aradi Közlöny* római levelezőjéről). Mussolini uralma, ugy látszik, szerencsés csillagzat alatt született. A szkeptikusok, akik eleintén sehogy sem akarták a dolgok hirtelen változását állandónak hinni, ma már figyelik az új ságokat, amelyek minden napra meghozzák a maguk kisebb-nagyobb meglepetéseiket: Mussolini újításait. Mindössze a szociálisták és kommunisták érzik magukat igen keservesen, mert nehezökre esik kívánni reményük megvalósítását: a fascista kormány csődjét. Még az oroszországi elvtársak között is nagy a lehangoltság, bár a sajtójuk igyekszik kendőzni ezt a depressziót. Az „Izvesztia” és a „Pravda” például kijelentik, hogy „az egész csak fascista lázadás, illetve a polgárság reakciója, melynek pillanatnyi és látszólagos győzelmét az olasz proletáriátus gyengesége s a Turati-féle szociálista reformátorok hozták magukkal.” A „Dni” ellenben, a kerenszkliánusok lapja, megírja, hogy a kommunizmus mindig önmagának gyilkosa. Ahol ideig-óráig diadalmaskodik is, végül mindig a legszélsőbb nacionalizmus kell hogy győze-

delmeskedjék. Utal ebben a tekintetben elsősorban is Magyarországra, ahol Kun Béla után egészen logikusan következett Horthy s ugyanígy történik Bajorországban is. Most pedig Olaszország van soron. A „Prud”, s „Russkia Vesti” pedig valóságos elragadtatással üdvözik a Fascio diadalmát, mint egyetlen orvosságot Marx dogmái ellen. Mialatt a világnak minden nyelvű és pártu lapja Mussolinival foglalkozik, ő maga szakadatlan munkával fáradzik és elsősorban az ország finansziális megmentésén dolgozik, még pedig komoly sikerrel. A Konjunkturavagoknak és hadimilliomosoknak, akik itt is hemzsegnének, nem kis gondot okoznak ezek a reformok és készülődések. A háborus nyereségeknek az állam javára való bevonását is tervbe vette Mussolini. A protekció-rendszer s az állami hivatalok nagyszámu és henye szerveit kíméletlen erővel törli le. Hiszen Olaszországnak hat miniszteriuma teljesen felesleges elődszerve az amugy is vérszegény államnak. A diplomáciát is átszervezi a kíméletlen diktátor, ami miatt egy-egy régi nagy ur ugyan csak duzzog, mint például Sforza gróf, aki párisi állomása után egyenlőre „egészségi okokból” pi-

henni tért. Ezt a diszkrét pihenni vágyást Mussolini nem általotta alaposan megfricskázni a parlament előtt, kijelentvén, hogy Sforza eddigi politikája miatt kemény büntetést érdemelne, mert csaknem helyrehozhatatlan hibákat követett el s Olaszországot ugyszólván tálcán szolgáltatta ki Franciaországnak. A Vatikánnal szemben megkezdett politikája a lehető legbarátságosabb.

A művészi események egyike Molnár Ferenc „Hattyu”-jának múlt havi bemutatója és egyben bukása. Egy olasz újságíró megjegyezte, hogy a magyar aszszonytípus egyike a legsajátságosabbaknak és a leggazdagabbaknak, vajjon miért mellőzi el őket Molnár s miért nem hagy békét a kozmopolita és unalomig csépeelt hiszterika alakjának.

Rómában nagy érdeklődéssel várják a magyar Lehner-fartett érkezését, melyről hasábotok írtak tavaly és két év előtt is. még pedig legnagyobb elragadtatás hangján. Általában a magyar zenét itt rendkívül értékelik s ez nagy szó itt, ahol a világ java művészei megfordulnak s az embereknek, még a nagy tömegeknek is erős zenei kulturájuk van. Dohnányi és Bartókot igen jól ismer-

rik, mint szerzőket, Lehnerék tavalyi koncertje után külön is kiemelten foglalkoztak velük s Vecsey Ferenc hegedűművész szereplésekor nagynehezen lehet csak helyet kapni.

Most különben Sarah Bernhardt szerepel a Constanzi-színházban kétséges sikerrel, bár hiszen kora és testi hibája nem ronthatja meg a kissé elfátyolosodott aranyhang, sem a szivigéző deklaráció varázsát. De a darabok... ó nagymamai szívek naivitása, a kik azt hiszitek, hogy gyönyörű szavakkal és nemes gesztusokkal tartalmat adhattok egy ostoha és üres szindarabnak! Louis Verneuil kedves unokája lehet a nagy mamának, de az a merészsége, hogy kongó frázisait olyan nagy tragikával mondatja el, mint aminő dicső nagyanyja, Sarah Bernhardt, kegyetlenül megbosszulja magát. Az ember vagy a tragikát sajnálja, aki szinte végtelenül nagy ezekhez a darabokhoz, vagy a szerzőt, aki olyan végtelenül kicsiny nemcsak a művésznő mellett, de egyébként is. Sarah Bernhardt persze meghatott tapsot kap s ez természetes is. A művészet, a szellem diadala ő a test felett, mely születés pillanatában halálra ítéltetett.

Az egységes Magyar Párt.

(Dr. Barabás Béla — alelnök.)

Beszámolt az *Aradi Közlöny* az egységes Magyar Párt chuji (kölozsvári) megalakulásáról, a melynek egyik legkiemelkedőbb momentuma *Kecskeméthy István* dr. elnöki megnyitása volt, amelyben többek között ezeket mondta az erdélyi magyarságnak ez a kimagasló egyénisége:

— Ha mi sován politikát tüzünk, ha mi gonosz és ostoba irre denta álmokat hajszolnánk, akkor ahhoz a magasabb hivatásunkhoz lennünk hütlenné és méltatlanok, amit a történelem istene ezer év óta suhogó tüzes ostorával tüzött le elibénk.

Felszólalt a gyűlésen dr. *Hajdu István* marosvásárhelyi küldött is, aki kijelentette, hogy a magyarság a Románia törvényei közé beillesztett kisebbségi egyezmény és a gyűlelhívó határozatok jogi alapjára akarja és akarja felépíteni kisebbségi életét. Felszólaltak még *Zágoni István* dr., *Fekete-Nagy Béla* és dr. *Jakobffy Elemér*. Végül megalakították a tisztikart. A Magyar Párt elnöke báró *Josika Sámuel* lett. Egyik alelnökévé dr. *Barabás Bélát* választották meg. Ezenkívül nagyobb intézőbizottságot és 36 tagú választmányt alakítottak.

Poincaré nyilatkozik.

(Zálog nélkül nincs moratórium.)

Páris. *Barthou* kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy a jóvá térteli bizottság a szövetséges kormányokra bizza, hogy akar-e Németország nemteljesítő magatartásából valamilyen következtetést levonni. *Poincaré* kijelentette, hogy ebben az ügyben a nyilvánosság előtt nem nyilatkozik.

— Önöki majd a cselekedeteim hez igazodnak — mondotta a hírlapíróknak. Kijelentette, hogy a párisi konferencián az az elv fogja vezetni, hogy zalog nélkül nincs Németország számára moratórium. A jóvátételi bizottság tegnapi határozatát illetőleg azt mondta, hogy azt a bizottság kiegészíti és azzal saját belátása szerint interpretálhatja a versaillesi szerződést. Elhatározta a bizottság még azt is, hogy a tízenhetedik szakasz mulasztással ugyanolyan következményekkel fognak járni, mint a tízenhatalmadik szakasz szándékos mulasztásai.

Berlin. A birodalmi kormány tegnap nagyjában tisztázta a Párisba intézendő jegyzék alapvonalait. Ma végleges tanácskozások voltak, amelyeken az iparnak nyilatkoznia kell arról a végső határról, ameddig áldozatkészségében elmenni hajlandó. A német jegyzék végleges megoldást ajánl garanciákkal. Az utóbbiakat főleg a nagyiparnak kell viselnie.

London. *Bonar Law* miniszterelnöknek az a terve, hogy a párisi konferencián kedvező hangulat kialakulása esetén újabb kibontakozási tervet terjeszt elő.

Mondjon le a görög kormány!

(A forradalmi miniszterelnök nem akar távozni. Görög kereskedők a szalonikii kikötő felosztása ellen.)

London. A *Times* jelenti, hogy a görög kormánykörökben komolyan mérlegelik azt a körülményt, hogy Anglia és Olaszország nem állították helyre a megszakított diplomáciai viszonyt. Ennek helyreállítására a kormány lemondásának tervével foglalkoznak és ezzel azt remélik, hogy Anglia barátságát biztosíthatják. A tervet a venizelisták támogatják, akik *Zaimisz* szerelnék a miniszterelnöki székbe tiltetni, mert ő bírja az antant bizalmát. Valószínűnek tartják azonban, hogy *Zaimisz* nem fogadja el a kormányelnökséget addig, amíg a forradalmi bizottság fel nem oszlik. Ezért tehát a forradalmi bizottságot akarják lemondatni elsősorban.

Róma. Athéni jelentés szerint a görög kereskedelmi körök hevesen ellenzik a kormányt az a tervét, hogy Szaloniki kikötőjében Jugoszlávián kívül Romániának és Csehszlovákiának is szabadjá kiktöti biztosítson, mert azt vélik, hogy a kikötő ilyen feldarabolásával Görögország lemondana a Szaloniki felett való szuverenitásáról. Elénken tiltakoznak olyan megoldás ellen is, hogy a kisantantba való felvétel ellenében juttassák kikötőhöz Csehszlovákiát és Romániát.

Bécs. A *Neue Freie Presse* athéni tudósítója felkereste *Gonatas* ezredest, a forradalmi görög kormány elnökét és megkérdezte tö-

Budapesti levél.

Lágyan pirregő verseny.

A kanári-tenyésztők kicsiny, de érdemes társaságát már helek óta lázban tartotta az e hó 24., 25., 26-ára kitűzött halálosan komoly kanáriverse ny. Hetek óta folyt a komoly és szigorú dreszsúra; előfüttyülés, tura-énekülés, csipegés-csacsogás, s midőn az állatorvosi főiskola külön e célre rendezett termébe lépek, hallatlanul lelkes kanári-hang zürzavartussal fogadnak a sárga madárkák. A tágas madár-arenában kör alakban állnak egymás mellett a gonddal faragott szekrénykék, — ajtajuk becsukva, hogy a jóhangu trubadurok lehetőleg csöndben legyenek, s a bírálóbizottság előtt annál vidámban köszöntsék a napot. A terem így is úgy csicserreg, berreg, mintha rögtön el akar na repülni; minden sötét szekrény kében egy kis dalos köszörüli a torkát már előre is . . .

A tenyésztők közt nagy az izgalom. Egy-egy madárnál cercelet tartok, kinyitatom a celláját, mire rögtön hangos dalba kezd. Külső falon lógnak az áruba bocsájtandó kanári-urfiak, csekély nyolc-tizenöt, harmincezer jó papirkoronákért megvehetőek, ott röstelkedik köztük egy ezeregyszáz koronás madár is.

— Hát ez miért ilyen olcsó? — kérдем.

— Ja, kérem, az csak nőstény. És tetszik tudni, a madaraknál ép fordítva van — — mert ná-

le, hogy a körülmények hatása alatt továbbra is megmarad-e a helyén vagy pedig átadja az ügyek vezetését egy parlamentáris kormánynak? *Gonatas* ezredes ezeket mondotta:

— Mi nem vagyunk politikusok. Mi a hazánkért küzdöttünk. A legnagyobb veszély órájában vállaltunk kellett a legnagyobb felelősséget, hogy megmenthesük azt, ami nekünk szerfelett drága. Kénytelenek vagyunk a kizsárlat vereség következtében mindenre vállalkozni, amivel a teljes bukást megakadályozhatjuk. Ez a munka nehéz és sokáig is tarthat, amiből az újjászervezés legnagyobb részét már elvégeztük.

Arra a kérdésre, hogy kiírják-e hamarosan az új választásokat, az ezredes-kormányelnök így felelt:

— Itt még nem tartunk. Minden erőnkkel el kell hártanunk az utóból az összeomlás gazdasági hatásait. Az új választásokra ebben a pillanatban még nem gondolhatunk, mert még sok a tennivalónk. Mindenek előtt békét akarunk.

A görög kormányelnök elsősorban katona. Politikai kérdésekkel csak szükségéből foglalkozik. Amit azonban Görögország külpolitikájáról mond nem egyéb, mint utalás arra, hogy úgy ő, mint bármai feltétlen hívei Venizelosznak.

lunk ugyebár, az asszony mindig drágább, mint a férfi?

— Ugyebár, bizony — mondom s titokban örvendezek, hogy nem születtem Kanárinak.

— No és ez itt *Tóth* mester híres *Hunyadi-Indulót* füttyülő kollekcója . . .

Már ott is állok a nyolc harcias kanári előtt. *Tóth* ur hosszú karmesteri pálcával csak int, s erre rákezdik a rég nem hallott indulót. Ezek a kanárik mind olyanok, mintha vidám gyermekek volnának. A legfelső kaliton tábla: **KARMESTER**, alatta másik tábla: **MARCI**. — alatta a **LÁCI**, — a karmester különös buzgalommal füttyörész, de a többi sem rest.

— Az embernek elkopik a szája, míg betanítja őket, — szól egy laikus.

Tóth mester tiltakozik: — Ő, roppant okosak ezek. Csak figyelnek a karmesterre s utána csinálják. Van olyan fiatal, aki tultesz a mesterén.

Ezután még a szigorú bírálóbizottsághoz nézek be. Pártatlan ítélők, s pontokat osztanak a madaraknak. Egy óra gondolkozási idejük van, ez alatt minden értéket kiénekelhetnek, ami bennük van. kongva-gördülő, doromboló, lökve doromboló, csurrogó, burrantó, lágyan pirregő, pergető, hengerő, bugyborékoló, du, du, du sipoló, pergő és csengő turák: ez jó osztályzatot kap. Az orroló, az élesen és szélesen pirregő, keményen pirregő, élesen csengő, **Weick!** **Weick!**-hangok büntető pontot kap-

nak. Épp négy lámpalázás, madár osztályzatán fáradoztak a mesterek, mikor csendben kisurranok az ajtón. Az egyik madár még egy kukkot sem szólt, pedig elmúlt az óra. Megbukott. Nagyon sajnálom szegényt!

Az olvasóhoz!

Küzdelmes és hosszú esztendők viharos kilométerkövei jelzik az aradi magyar napilapok utját. Ez az út a kulturának, a zengő magyar szónak, a világesemények áradatának, és a napi izgalmak sodrának becsületes, munkás ösvényével egyirányú. Minden toll, amely e hasábkot szántotta, minden sor, amely a nyomdász keze alól betűbe öntődött és minden hang, amely e sorok mögüll a közönséghez szólt: a mi lelkünk tükrö-fotográfiája volt, a mi szándékaink és a mi hivatásunk tisztaságát dokumentálta. Büszkén és önérettel valljuk, hogy amit írtunk és tettünk a multban és amit írunk és teszünk ma: az misz-szió, küldetés és földadat.

Nekünk a közönség szíve a szívünk és az újságolvasó lelke a lelkünk. Minden idegünk azokért feszült meg az események torlódo sodrában, akik évek hosszú során át támogatták az aradi lapok tollforgató-gárdáját, akik meg tudták becsülni azt, amit adunk, s akikkel szemben nekünk nem lehetett egyéb kötelességünk, mint a legjobbat a legtrissébbet és a legmegbizhatóbbat produkálni. Körülötünk közvetlenül hullámozott a világnolitika ideg ömlő örvénye, mellettünk a legsúlyosabb gazdasági válságok tobzódták ki magukat, s mi a legnehezebb áldozatok árán, a papírnak, a nyomdabereknek, a lapelőállítás ezer más eszközének mérhetetlen drágulásával szemben nemcsak belső tartalomban, de technikai külsőségeiben is a legjobbat adtuk, a legminimálisabb áron. Egész Erdélyben az aradi napilapok a legolcsóbbak.

1923. új esztendőjére a jól végzett kötelesség, a megutott pálya becsületes öntudatával haladunk tovább. A lobogót, amit eddig lenggettünk, keményen és izmosan visszük előre. Velünk a magyar szó, a magyar kultúra és a magyar közönség, amelyért él és ír minden aradi napilap!

Előfizetési árak:

Egy óra — — — 30 lei

Nevedévre — — — 90 lei

Félévre — — — 180 lei

Egész évre — — — 360 lei

Egyes szám ára — 2 lei

Aradi Közlöny Aradi Hírlap

A forradalmi vezér megjelenése és eltűnése.

(Ujabb forrongások Irországból).

London. *De Valera*, a szabad ir köztársasági párt vezére vasárnap váratlanul megjelent Dublinban és részt vett a katolikus egyetemi templomban tartott istentiszteleten. Váratlan megjelenése nagy feltűnést és még nagyobb megdöbbenést keltett, mert nagy összeget azonban senki sem akarta megzavarni. Így azután *De Valera* nyugodtan végighallgathatta a misét. Az istentisztelet után, amikor a tömeg kitudult, az ir szabadállam

szapatai elállták a templom bejárót, de az ir vezér nyomtalanul eltűnt. De Valera kijelenti lapjában, hogy minden tisztességesen gondolkozó ember be fogja látni, hogy kizárólag az ir köztársaság hozhatja meg a békét. Dublinban ismét hét köztársaságát végezték ki. November közepe óta 19 kivégzés történt. Írorszában napirenden vannak a gyújtogatások, gyilkosságok és bombamerényletek.

oooooooooooooooooooo

Hogy áll a leu?

December 29-én fizettek 100 lelért:

Párisban 8 frankot
Zürichben 3.10 frankot.
Budapestben 1425 koronát
Newyorkban 60 centet
Belgrádban 54.25 dinárt
Berlinben 4200 márkát
Bécsben 39000 koronát
Brüsszelben 8.95 frankot
Londonban 1 font 815 lei.

oooooooooooooooooooo

A maximált piac.

(Mindent lehetett kapni. — Fel-
emelték a kenyér árát.)

A mai hetipiacon a vásárlók örömmel állapíthaták meg, hogy az élelmiszer árak maximálásának követő erélyes intézkedéseknek meg volt a kellő eredménye. A piac nagy volt és tejtermékek kivételével mindent lehetett maximális áron vásárolni. Tejet, vaját, turót és tejfelt igen keveset hoztak a piacra. Tíz óra után már ezekből az élelmiszerekből nem lehetett kapni. Zöldségfélékből, aprójószágból nagy volt a behozatal, de különösen tojást hoztak Aradra óriási mennyiséget. A tojás 1 lei 50-re van maximálva, azonban 1.20-nál többet sehol sem kértek érte. Az árusítók házról-házra jártak és a tojás darabját 1 lelért, sőt 80 bamiért is kínálták. Kenyérből feltűnően sok volt a piacon. Ennek az az oka, hogy a főpolgármester megengedte a kenyér árának felemelését. A barna kenyér kilóját 3.75-ért, a fehér kenyérét 5.75-ért árusították. — A liszt- és gabonapiacon a nulláslisztet 7.50-ért, a kenyérlisztet 5.50-ért és a főzőlisztet kilogrammjáért 6 lelért árusították. Az árpa mázsája 340, a rozs 300 lei volt. Buzát nem lehetett kapni. Az állatvásáron az árak emelkedtek. Szarvasmarha élősúlyban 8-9 lei volt kilogrammonként, sertés 28-33 leig és borjú 15-16 lei.

oooooooooooooooooooo

— Az éhes csehek. Budapest. A magyar-cseh áruegyezmény-tárgyalások a napokban megszakadtak, miután a cseh megbízottak hazautaztak. A cseh delegátusok csak újév után térnek vissza Budapestre. A Magyar Hírlap szerint a tárgyalások vontatottan haladnak, mert a csehek nagy igényeket támasztanak az ipari cikkek beengedésénél, de ezzel szemben rekompenzációkat alig tudnak nyújtani.

Ahol az élet hajótöröttjei laknak

(Látogatás az Izraelita Szeretetházban.)

Az Ur 1831-ik esztendejében az aradi izraeliták szentegylete összegyűjtött pénzekből, jótékonyági adományokból egy kis kórházat építtetett a mai Cornul Vanatorului (Vadászkürt)-utcában. Azután tovább gyűjtöttek és harminc év után átalakították, kibővítették és megnagyobbították a kórházat. És amint folytak a jótékony adományok a jó béke időkben, úgy fejlődött a kis izraelita kórház, egyre nagyobb és modernebb lett. A háború alatt katonákat ápoltak benne. Volt gyógyszer, kötszer és műszer elegendő. A háború elmúlt és ezzel letűnt a kis kórház fénykora is. Fináncok laktak benne jó ideig, majd más különféle alakulat kapott ideiglenes szállást az épületben és a sok átmeneti lakó sok költözöködésével elkerült a kórházból a sok műszer, gyógyszer és kötszer, csak néhány vaságy és a lerongált falak maradtak meg. Így kaptam vissza épületét nemrégiben az izr. szentegylet. Összeültek ekkor a vének, az okosak és tapasztaltak, hogy gondolkozzanak, mitévők lehetnek. A kórházat újból berendezni, négy-öt millió leibe kerülne. Ennyi pénz nincs. Rendbehozták hát az öreg házat cseréppel, malterrel meg mésszel, kijavították a megviselt vaságycat kibélelték a matrácokat, párnát, lepedőt, takarót szereztek rájuk, nyolcvan ezer leibe került az egész és ma fűtött szoba, vetett ágy és meleg étel vár azokra, akik kereszti szenvedtek egy életen és most megtörve, elaggottan már nem tudják megszerezni a legszükségesebbeket sem. Az izraelita kórház új nevet kapott. *Izraelita Szeretetház* a címe és kivénült szegény embereiknek ad lakást, ellátást.

Az Izraelita Szeretetház.

Néhány nappal ezelőtt hallottam, hogy megnyílt a Szeretetház. Érdeke, hogy miképpen gondoskodnak Aradon a nyomorgókról, megkértem Pichler Sándort a Szeretetház előljáróját, hogy mutassa meg, mit csináltak. Az agilis papirkereskedő a jótékonyági akciókban is sok elismerést szerzett nevének, készséggel vállalkozott arra, hogy a mai esős, sáros időben elkísérjen a Vadászkürt-utcába.

A közel százszázados épület olyan, mintha csak az idén építették volna. Tiszta új ablakok, új cserép a tetőn és a friss vakolaton sehol egy csorba. A földszintes épületen kiütözik a régi kórház-típus. Az ablakokon semmi különös dísz, csak az új festésű barna zsalugáter. Pontosan egyenlő távolságra egymástól. Csak a régi kaszárnyák és kórházak ilyenek. De mégis van valami, ami melegsé, kedvessé teszi ezt az épületet. A hosszú földszintes háznak csak a két vége ér ki a járdára. A közepső hosszú rész beljebb van és a járda között egy kis kertet alkot. Kis vasrácsos kerítés zárja ezt el és benne három csupasz vadgesztenyefa terebélyes ágai terpeszkednek. Nyáron szép zöldek lesznek ezek a fák és a nagyfürtű fehér virágok szirmai hullanak majd alá. Akkor szép lesz. Ma zimankós, havas eső esik, ilyenkor semmi sem szép.

Az élet hajótöröttjei.

Ebéd után érkezünk. Meg-

ható volt a nagy hiálálkodás, ahogyan Pichler Sándort, a gondnokukat fogadták az öreg nénik és a bácsik. Körülvették bennünket az öreg emberek, egyszerre akart mindegyik dicséretet mondani arról a jólétről, amelyben vannak. Minden arról a meglegedés sugárzik. Csupa régi aradi ember, egyike-másika jómódban is élt valamikor, de rájuk sújtott a sors, és csak néhány nap óta emelte ki a nyomorból ezeket a tehetetleneket az emberi jótékonyág. Még csak tizen vannak hat férfi és négy nő. Felírom nevüket, sokan vannak biztos, akik ismerősöket találnak köztük. *Scheinberger* Ignác, női szabó, 82 éves. Mondja, hogy még most is olyan divatos köpenyt csinálna, hogy mindenki megbámulná, csak nincsenek szerzők száma. Elpanaszolta, hogy vagyoniaból Szegeden élő rokonai miként üzték ki. *Heller* Adolf 73 éves, az Adler ócskavasas cégnél volt 36 évig. *Elen* Henrik 88 éves, rőfös áruval kereskedett a piacon. *Löwy* Jakab 68 éves, 25 évig dolgozott a Neuman Testvérek expedíciójában. *Pártos* Nándor 53 éves. A fia a cséffai vasút-összeütközésnél halt meg néhány év előtt. A vasutnak havi 800 lei kártérítést kellene fizetnie. Egy évig megkapta rendszeresen, de már két esztendeje nem fizet a vasút. *Grossmann* Mayer 70 éves. Egy fia volt, elvitte a háború. Az aszszonyok: *Weisz* Katalin 76 éves, mosni járt. *Weisz* Sára 71 éves, cukrot, gyümölcsöt árult, de most már oly gyenge, hogy az egész napot az ágyban tölti. Kedves jelenet volt, amint ez az öreg asszony ösöket infett a kezével *Glück* Manó nének, a Szeretetház gondnoknőjének és élelmezőjének, aki körüláramon elkísért. Nagyon ízlett az ebéd, azt dicsérte. *Hecht* Lázárné 90 éves. Azt mondják meg sem látszik rajta magas kora, olyan fürgé. Nem volt bent. Elment sétálni ebéd után *Sternberg* nével a negyedik nőápolattal.

A boldogság tanyája volt ez a kis sziget. Mintha csupa olyan ember lenne itt, akit valami nagy veszedelemből mentettek meg és most biztonságban érzik magukat. Nagyon kínos szenvedés lehet a nyomor, ha utána a jólét ilyen boldoggá teszi az embereket.

Adomány Amerikából.

A Szeretetházban csak tíz elaggott szegényember van. Volna hely, szoba, ágy többnek is, de pénz nincsen. Közadakozásból gyűjtik a hozzávalót. A tehetősebb emberek évi hozzájárulást vállalnak, ki mennyit tud, annyit ad. *Koch* Dániel ingyen csinálta meg a villanyberendezést *Mairovitz* Márton ezer leit ad havonta, *Hecht* Arnold dr., aki főorvos volt az izraelita kórháznak, most Amerikából küldött pénzt a Szeretetház javára. A főorvos Chicagóban él. December 15-én nyitották meg az izraelita Szeretetházat és azóta egyre költözik az adományok. Évi 6-8000 lei elegendő ahhoz, hogy egy tehetetlen nyomorgó boldog révbe jusson.

A háború után oly szélsőségesé tolódtak a gazdasági viszonyok, hogy az egyfelől szinte tul-

tengő jóléttel szemben siralmasan súlyos és hatalmas a nyomor. A jótékony egyesületeknek minden szívet meg kell kopogtatni: „Adakozzatok a nyomorgóknak!” és nem szabad bezárt ajtóra találni. Olyan nehéz és szenvedés, gonddal teli az élete ma majdnem minden embernek, hogy mindenki át tudja érezni, milyen lehet a soruk azoknak, akikben nincsen még a küzdéshez szükséges erő, akik mellett nincsen támogató kéz, akik előtt üres a tányér, még száraz kenyérük sincsen és szobájuk, ha van is, fűtetlen és hideg.

Kócsy Jenő.

Drágább lett a kenyér.

(A próbasütés eredménye.)

Az aradi pékmesterek nemrég küldöttésgileg felkeresték dr. *Robu* János főpolgármestert és arra kérték, hogy emelje fel a kenyér-árakat. A pékmesterek azzal indokolták kérésüket, hogy a miniszter már engedélyezte a liszt maximális árának felemelését, ők azonban az így megdrágult lisztből képtelenek olyan kenyeret előállítani, amelyet maximális áron kell árusítani. A főpolgármester igen helyesen cselekedett, amikor nem teljesítette azonnal a kérelmet, hanem próbasütést rendelt el annak megálatapítására, alapos-e a pékmesterek kérelme. A próbasütés a napokban volt és ennek eredményét, amely igazat ad a pékmestereknek, felterjesztette a miniszterhez. A főpolgármester előterjesztésében azt javasolja, hogy a miniszter emelje fel a kenyér-árakat a következőképpen: a barna kenyérét kilónként 3.50 leiről 3.75 leire, a fehér kenyérét pedig 5.50 leiről 5.75 leire. Addig is, amíg a miniszter döntése megérkezik, a pékmesterek a főpolgármester engedélye alapján a felterjesztett árakon árusíthatják a kenyeret.

Amikor a lélegzés elmarad.

(A szív tovább működött. — Erdekes orvosi eset).

London. Az angol orvosi köröket szenzációs eset foglalkoztatja. A manchesteri kórház sebészeti osztályán egy embert, akinek agybántalmi voltak, megoperáltak. Az operáció alatt nyilván a nagy szabású narkózis következtében megszűnt a beteg lélegzése, a szív azonban továbbra is rendszeresen működött. A nyomban alkalmazott mesterséges lélegzésnek nem volt eredménye, ugyszintén hatástalan maradt az oxigén alkalmazása, az ütőerbe beoltott adrenalin, sőt az elektromos áram alkalmazása sem indította meg a lélegzést. A legcsodálatosabb azonban az volt, hogy a szív működésben nem állott be zavar. Öt órai haszontalan mesterséges lélegzési kísérlet után lett a szív működés szabálytalan, a dobogások gyengültek és végül bekövetkezett a szív teljes bénulása és ezzel együtt a halál. Angol orvosi körökben egyedülállónak mondják az esetet és most azt a kérdést vitatják, vajon lehetséges-e a szív működés a lélegzés teljes szünetelése alatt vagy pedig a manchesteri esetben a lélegzés oly gyenge volt, hogy az or-

vosok észre sem vették, de annyira mindenesetre elegendő, hogy a szivmüködést fenntartsa.

HIREK.

Petőfi-emiékiállítás.

BUDAPEST. A Nemzeti Múzeum kupolatermében a Petőfi-centennárium alkalmából emlékkiállítást nyitnak meg. A csarnok közepén Petőfi kéziratai vannak kiállítva, közöttük egy befejezetlen drámája Caraffáról, az eperjesi hóhérról, a Romeo és Júlia fordítása és Petőfi Zoltán, valamint baráti és rokoni vonatkozású emlékek. Külön szekrényben foglalnak helyet Petőfi műveinek fordításai tizenöt nyelven, az összes létező Petőfi-kiadások, valamint költészetének megnyilatkozása az irodalomban.

— **Ferdinánd király és Maniu.** Bucuresti. Ferdinánd király tegnap este megjelent Cantacuzinu Misu estélyén, amelyre több politikus is meghívást kapott. Az estélyen jelen volt Maniu Gyula, a nemzeti párt vezére is, a király megszólított. A király és a pártvezér hosszabb időn keresztül elbeszélgettek. (Rador.)

— **Stinnes nem megy Bucurestibe.** Berlin. Stinnes Hugó megcáfolja azokat a híreket, amelyek belgrádi és bucurestii utjáról kerültek forgalomba.

— **Ausztria nem bízik a külföldi kölcsönben.** A haldokló Ausztriába életelixirt öntött az a reménység, hogy a jobb sorsra érdemes köztársaság külföldi kölcsönt kap, amelyen pénzügyeit szanáhatja. Seypel kancellár végigjárta a nyugati metropolisokat és végül sikerült is kölcsönt kieszközölnie, amelynek hováfordítását egy delegált külföldi kapacitás ellenőrzi. Most azután azt a bécsi jelentést kapjuk, hogy a bécsi bankkörök nem biznak abban, hogy a külföld folyósítja a kölcsönt, így megint nagy a szomorúság Ausztria pénzügyi köreiben.

— **Leszállítják az adókulcsot.** Bucuresti. A Dimineata írja, hogy Bratianu Vintilla pénzügyminiszter a pénzügyi reform tárgyalása közben felmerült számos aggodalomra vonatkozólag kijelentette, hogy hozzájárul ahhoz, hogy a javaslaton több módosítást eszközöljenek. Különbösen az adókulcs leszállítására vonatkozólag hajlandó engedményeket tenni. (Rador.)

— **A párisi Petőfi-ünnepély.** Páris. A világhírű Sorbonne-egyetem Petőfi-bizottsága, amelynek Paul Valéry az elnöke, január 26-án rendezi Petőfi-ünnepét. Az ünnepélyen Paulay Erzsi, a budapesti Nemzeti Színház művésznője magyar nyelven fog Petőfi-költeményeket szavalni. Pekár Gyula pedig irodalmi előadást fog tartani Petőfiről. Francia részről Jean Bonafon író fogja Petőfi életét és líráját méltatni.

— **A lengyel elnök gyilkosa.** Varsó. Holnap kezdik meg Nieviadovszki festőművész, Narutovicz elnök gyilkosa bűnpörének tárgyalását.

— **A budapesti „Erzsébet nőiskola”** (volt Zirzen-intézet) 1923. május 24-én ünnepi fennállásának ötvenedik évfordulóját. Ez alkalommal feikéri volt növendékeit: szíveskedjenek jelenlegi címüket — s a mennyiben ez ünnepélyen résztvenni óhajtanak, ebbeli szándékukat is — az intézet igazgatóságával közölni.

A parlament dönt a halálbüntetésről.

(Munka- és sajtószabadság az alkotmányban.)

Bucuresti. Az alkotmánybizottság mai ülésén elhatározta, hogy az alkotmányba felveszik azt a pontot is, hogy háboru esetén az ellenséges állampolgárok vagyont lefoglalják. Ezután szóba került a halálbüntetés kérdése. Cozma miniszter mellett érvelt, hogy a halálbüntetést be kell venni az alkotmányba, az állambiztonság követeli ennek a büntetésnek az alkotmányba való beiktatását. Vaitoianu és Joanitescu a halálbüntetés ellen beszéltek, amelyet nemcsak az alkotmányba nem tartanak felvehetőnek, hanem még a hadseregnél is ki kell küszöbölni. Constantinescu azt javasolta, hogy ennek a kérdésnek elbírálását bizzák a parlamentre. Ezt a közbeszó indítványt azután el is fogadták.

— **Báró Kornfeld Pál Aradon.** Báró Kornfeld Pál és a Pesti Magyar Általános Hitelbank még három kiküldötte tegnap romániai utjuk alatt Aradra érkeztek. Péntek délután utjukat Budapest felé folytatják.

— **Egy volt miniszter emlékezete.** December 31-én, vasárnap ünneplik meg az aradi középiskolák növendékei Spiru Haret volt közoktatásügyi miniszter halálának 10 éves évfordulóját. A diákság előbb felekezeti szinten templomba megy, ahol requiemet tartanak a volt miniszter emlékére, majd minden egyes iskolában valamelyik tanár előadást tart Spiru Haret érdemeiről: Spiru Haret a liberális párt elveit vallotta, de pártkülönbség nélkül osztatlan elismerést szerzett működésével, a mellyel Romániában gyökeres közoktatási reformot hajtott végre és megalkotta az országban a modern iskola alapját.

— **Rózsa Lajos halála.** Budapest. Ma megérkezett Rózsa S. Lajos halálát megerősítő magántávirat is. A táviratot az Angol-Magyar Bank egyik igazgatója kapta. Az értesítés szerint Rózsa Detroitban gyomor-méregzésben halt meg és Newyorkban fogják örök nyugalomra helyezni.

— **Karácsonyi Dömét Budapestre szállították.** Karácsonyi Döme aradi kereskedőt, akit egy sertés súlyosan megharapott, a családja ma délután Budapestre szállította, ahol a Verebély-klinikán meg fogják operálni.

— **A Tuberkulózis elleni küzdelem aradi egyesülete** a tüdőbeteg-gondozó intézet karácsonyfa-ünnepélye alkalmából hálás köszönetet mond mindazon jószívű adakozóknak, akik nemes adományaikkal az Egyesület munkájához hozzájárultak. Hálás köszönetet mondunk az intézet betegei nevében, akiknek a szép és magasztos ünnepély feledhetetlen lesz.

— **Rassay pört indít.** Budapest. Rassay Károly nemzetgyűlési képviselő ügyvédje a hamis nyugták ügyében elkészítette a bűnvádi feljelentést, amelyet Rassaynak Aradmegyéből való visszatérése után, január 2-án ad be.

— **Munkanélküliek tüntetése.** Graz. Seypel kancellár előadása előtt a munkanélküliek a város utcáin nagy tüntetést rendeztek. A tömeget lovasrendőrök oszlatták szét.

— **Szönyegporórást és lakásablaktisztítást** vállal Lovas lakástisztító Str. Oituz (Illés-u.) 30a.

A munkavédelem kérdése körül is nagyobb vita fejlődött ki. Joanitescu a munka szabadságát, az államnak beavatkozási jogát a gazdasági konfliktusok elintézésénél és a munkabiztosítást követelte az alkotmányba felvenni. Leonte Moldovanu és Vaitoianu a munka szabadsága ellen beszéltek, mert ez lehetővé teszi a sztrájkjogot. A sajtószabadságról folyt ezután a tárgyalás. Vaitoianu a sajtószabadság ellen, Moldovanu és Constantinescu a javaslat mellett beszéltek. A bizottság úgy határozott, hogy az összes sajtódeliktumok esküdtszék elé kerülnek. Kivéve csak a király személye elleni, vagy az uralkodóház elleni hírlapi támadás alkot. (Rador.)

— **Sikkasztással vádolt nagykereskedő.** Budapest. Weisz Elemér chemnitzzi textilnagykereskedőt. Budapesten letartóztatták. Weisz a legsilányabb árukat szállította budapesti cégeknek, de a legjobbakra vette fel a rendelést. A most 25 éves ember 18 éves korában Budapestről megszökött, miután sikkasztott attól a cégtől, ahol alkalmazott volt. Chemnitzbe menekült, ahol nagykereskedő lett.

— **A büntető járásbíró ítéletei.** Októberben történt a Szentleányfalva melletti Nikolics-tanyán, hogy Márton István gazda Sóky Józsefet becsületsértő szavakkal illette. Zih József büntetőjárásbíró a ma tartott tárgyaláson 300 lei pénzbüntetésre ítélte Mártont. — Még a múlt év márciusában történt, hogy Prokopetz Józsefné aradi lakos a hegyaljai villamos vasut állomásáról a főút felé tartott és közben melléje ugrott Kolompár Károlyné nagyváradi cigányasszony és kikapta kezéből a 600 leit tartalmazó retiküljét. Prokopetznie kiáltozására többen üldözőbe vették Kolompárnét, akit sikerült a Három csillag-vendéglő előtt elfogni. A büntető járásbíró enyhítő körülménynek véve azt, hogy Prokopetznie kára megtértült, hét napi fogházra ítélte a tolvaj cigányasszonyt. — Traila Morár kurticsi legény ez év júliusában Schäffer Dezső kurticsi asztalos műhelyéből egy őrizetlen pillanatban szerszámokat emelt el. Schäffer azonban észrevette a menekülő tolvajt, utána szaladt és elfogta. Zih járásbíró Traila Morárt 200 lei bírságra ítélte.

— **Agyonlőtték az országot.** Az aradi ügyészségnek ma telefonon jelentették, hogy Chirilla Flóra kurticsi lakost az állomás felé vezető úton holtan találták. Megállapították, hogy ismeretlen tettes puskával lötte szíven Chirillát. Az aradi törvényesség vizsgálóbizottsága holnap délután száll ki a helyszínére az eset megvizsgálására.

— **Figyelem! Kérjen mindenki Imperial Dessert kugloft, higiénikus csomagolásban.** Kapható naponta frissen, minden jobb kávéházban és csemege-üzletben. Főlerakat Korányi fűszer-, csemege-áruháza Bohuspalota.

— „Olla” gummi minden gyógyszerárban és drogériában kapható.

— **Elveszett f. hó 27-én arany monogrammos ezüst cigaretta-tárca.** Kérem a megtalálót 500 lei jutalom ellenében Str. George (Simonyi-u.) 3. sz. alatt a borpincében átadni.

— **Közlekedési rendőrség** Budapest. Az államrendőrség kebelén belül közlekedési rendőrséget szerveztek, amelynek az lesz a feladata, hogy mindennemű közlekedést ellenőrizzen a magyar főváros utvonalaiban és akadályozza meg a közlekedési eszközök által okozható baleseteket. A villamosokat, autókat és lovasjárműveket ellenőrzik, ezenkívül megakadályozzák, hogy a gyalogjáró közönség a forgalmas utvonalaikon a kocsiutat használja. Ezentul csakis a meghatározott utkereszteződéseknel szabad a nagyközönségnek az uttesten átjárni.

— **A prágai diákleány esküvője.** Ismeretes még az aradi közönség előtt a prágai diákleány esete. A nagy port felvert eset egyik szereplője, Tiucra József, aki jelenleg az ügyészség fogházának lakója, megkérte a prágai diákleány kezét, aki hajlandó feleségül menni a fiatal emberhez. A leány idegen állampolgársága miatt azonban akadályok gördültek a házasság elé, amelyeket már sikerült elhárítani. Az esküvő a jövő héten történik meg az aradi anyakönyvi hivatalban. Tiucra József az ügyészségről megy az esküvőjére, amely után szabadlábra helyezik.

— **Angora elégedetlen.** Berlin. A Berliner Tagblatt angorai jelentése szerint a parlament elégedetlen a laussennel békekonzferencián résztvevő török delegáció magatartásával, amelyet tulengedékenynek talál. Ezért megtiltották a kiküldötteknek, hogy a békeszerződést a parlament előzetes hozzájárulása nélkül aláírják.

— **Talált okmányok.** Szilágyi Géza névre kiállított különféle okmányokat találtak. Igazoltt tulajdonosa átveheti a rendőrségen.

— **Haját festesse Hennával Székely salonjában, Bohuspalota.**

— **Eltűnt alkalmazottak.** Gábor János, a Fehér Kereszt Étterem igazgatója bejelentette a rendőrségnek, hogy Usca György és Grummer Sándor nevű alkalmazottai napokkal ezelőtt eltűntek. Egyben jelentette Hurescu István nevű alkalmazottját, hogy 2000 lei értékű különféle tárgyat ellopott tőle. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Tolvaj pincérleány.** Ritter Sámuel Str. Aurel Vlaicu (Hindenburg-ut) 19. számú házban lakó vendéglős feljelentette Klopobol Katica nevű pincérleányt, hogy 2000 lei értékű ruhaneműt ellopott. A rendőrség megindította a nyomozást.

Mozi.

* Vidám nevetés, kacagó jókedv köszöntötte az Uránia pénteki premijerjén a közönség régi jóismerését, kedvencét, Huszár Károlyt, a világszerte nevezetes Pufit. A Dorian-film-társaságnak egyik remekműve szült pompás vigjátékának, amely a Dajkák forradalma címet viseli, a főszerepét játsza Huszár Pufi és minden megjelenése, mozdulata, gesztusa maga a vígság, a kacagtató humor. A filmet még szombatn és vasárnap mutatja be az Uránia.

* Az elűzött grófkisasszony dobzenes szomorú kálváriautját eleveníti meg az a nagyszabású mozidráma, amely Madeleine néven pénteken került bemutatásra az Apollóban. A kegyetlen apa, elvakult tévedésében, az utcára löki ártatlan feleségét és leányát. Az anya a nagy nyomorba belelhal, a leányból azonban egy fiatal báró önzetlen segítségével nagy és világhírű művésznő lesz, aki

élete nagy céljával a bosszút tüzi ki. A nagykonceptiójú, drámai jelenetekben bővelkedő filmet szombaton és vasárnap játsza az Apolló.

Irodalom, művészet

Hazudik a muzsikaszó.

(Operett-bemutató az aradi színházban.)

Az ugynevezett grande-operette-ek elé nagy várakozással, a premiér-láz enyhe izgalmaival tekintendően az a közönség, amely a színházi kommunikációk hírharangja után igazodik. Ez a fokozott hőmérséklet éppen a túlraklamozott és túlelőre beünnepelt operett-bemutatók után szokott lehülni. A „Hazudik a muzsikaszó” című operett bemutatóját nem előzték meg hangos nagy dobok, a szerzői egészen ismeretlen nevek abban a muzsikakertben, ahol a Lehárok, a Fallok és a Káhmán Imrék virágoznak, de a ma esti premiér sikerét akár milyen nagy operett hatásával összemérhetjük. Azt hisszük, az aradi közönség kifejezetten az operett-oltáron áldoz leginkább s ezzel az áldozással sarkalja az együttest, a rendezőt, a karmestert, sőt a díszletezőt is.

Ez az új operett, — amit Sebestyén Géza budai társulata mutatott be a nyáron, — finom és izléses szövegkönyvével, de legfőképpen fülbe-mászó muzsikájával hatott. Az olasz miljó és a magyar miljó egyeznek abban, hogy kitűnő muzsikatalajt jelentenek. Neumann, az új operett muzsikusa, telitűzdelt a darabot széles, jól megkomponált melódiákkal, ütemes táncokkal, olaszos lejtésű áriákkal. Huszár Károly és Galetta Ferenc vetekedtek a melódiák pompás éneklésében, Selmeczy önfeláldozó beugrása brilliánsan illeszkedett bele az összjátékba. Halmos Mici ezuttal igen jól énekel, disponálva volt, kedvesen, diszkrétan játszott. Balogh Böske temperamentuma valósággal szikrázott egy paraszt lány szerepben, tánca frenetikus tapsot kapott. Kedves volt Huszár Károlyné is, elegáns és szép Madarász Margit, ügyesek Faludy Károly és Acs Mihály. A rendezés újabb bizonyítéka Jakabffy ötletességének. Gellért rutinnal dirigált, a táncokat Teddy tanította be, a kórus összevágóan funkcionált: egészben véve megint egy friss operett-siker, egy kellemes premiér és jónéhány táblás ház. (f. t.)

* Az aradi városi színház heti műsora. Szombat: Manolescu román színtársulat vendégjátéka. Vasárnap d. u. János vitéz. Este: Hazudik a muzsikaszó. A. bérlet. Éjszaka: Orfeusz a pokolban. Hétfő d. u.: Pacsirta. Este 7 és fél óra: Hazudik a muzsikaszó. B. bérlet. Tíz és fél óra: Hejehuja báró, Teddy táncművész felléptével.

* Aradi művészek sikere Clujon (Kolozsváron.) Tegnap nyílt meg a cluji (kolozsvári) vármegyeházán Rubleczky Géza aradi szobrász és Pataky Sándor aradi festőművész együttes kiállítása. A cluji sajtó a legnagyobb elragadtatással ír a két aradi művész tehetségéről és különösen Pataky Sándor hangulatos akvarelljeit és színpompás olajfestményeit dicséri.

— Az Aradi Filharmonia Egyesület december 20-ára hirdetett hangversenye január hó 3-án tartatik meg.

* Hazudik a muzsikaszó előadásait folytatja vasárnap a színház. János vitéz megy vasárnap délután. Hétfőn délután a Pacsirta kerül színpadra a premiér szereposztásában.

* Szilveszter éjjelén Orfeusz a pokolban fogja a színházba vonzani a közönséget, amely szereti a látványosságot és gyönyörködni tud egy modernizált operett szépségeiben.

* A Hejehuja báró közkedvelt alakjai elevenednek meg új éjjelen a színpadon. Teddy kitűnő táncművész mint Jimmi lép fel, míg Győző Alfréd ismert kitűnő alakítását mutatja be. Balogh Böske, Horváth Mici, Galetta Ferenc egészítik ki a szereplők névsorát.

* Steinitzer és Török fényképészeti szalonja Bul. Reg. Maria No. 16., a Pannonia szállodával szemben, nyitva van reggel 9 órától (a déli órák alatt is) este fél 7 óráig.

LEGUJABB.

Anglia a németek ellen.

London. Az utolsó negyvennyolc órában a hangulat a németek ellen fordult. Kormánykörökben az a felfogás, hogy Németország Angliát kínos helyzetbe hozta azzal, hogy a faanyagok szállítását elmulasztotta és ezzel Poincaré kezébe fegyvert adott, hogy bemasírozzanak a Rulir-vidékre. Az a felfogás, hogy Anglia többé nem állhat a németek oldalára. A németek lesznek az okai. — írják a számottevő angol lapok. — ha a párisi konferencia meddő marad. Így Bonar Law miniszterelnök Párisban előterjesztendő javaslata is módosul és a gazdasági politikások, akik a békés megoldást keresik, nem lepődnek meg ezen, mert úgy vélekednek, hogy Bonar Law is csak ürügyet keresett, amit most megtalált a gerenda-szállítás elmulasztásában, hogy Németország ellen forduljon. Bonar Law most módosított javaslata a háborús adósságok kérdésében messzemenő engedményeket tett Franciaországnak és az erőszakos zálogok tekintetében sem mindenütt tartózkodó

Mussolini és Poincaré.

Róma. Mussolini és Poincaré között a zálog tekintetében csak azok keresztülvételében nincsen egyetértés. Mussolini azt kívánja, hogy az ellenőrzést polgári tisztviselőkre bizzák, míg ezzel szemben Poincaré katonai kordont és korlátlan felhatalmazást akar tekintet nélkül Németország újabb mulasztásaira. Az II. Mondo szerint még január előtt kezd a látha tár aggasztóan beborulni.

Az orosz szovjetek egyesülése.

Moszkva. A nagy orosz tanács-kongresszus ma megkezdte tárgyalásait a szovjet államszövetség megalakítására. Stalin előadó kijelentette beszédében, hogy az egyesülést az abba belépő köztársaságok gazdasági helyzete diktálja. Az egyesülés eszméjének központjában a közös törvényhozó és végrehajtó szervek

megalakítása áll. Stalin után Ukrajna, Fehéroroszország, Gruzia, Asszerbeidzsán és Örményország képviselői mondtak beszédeket.

Táncos-komikus és színigazgató afférja

(Sebestyén Jenő felbontotta szerződését. — Rendkívüli törvényszék egy táncoklédé miatt.)

Szerdán délelőtt a Hazudik a muzsikaszó című operettuidonság színpadi próbáján a színházban sajnálatos incidens történt, amelynek következményeképpen a színház kitűnő táncoskomikusa Sebestyén Jenő, megvált az aradi színház kötelekeiből és felbontotta a szerződését. Szerdán délelőtt volt az első színpadi próbája az operettuidonságnak és a próba vége felé Sebestyén Jenő egy kupléja éneklése közben odaszólt a dirigens Gellért Pálnak, hogy lassabban játsza a zenekar a melódiát. Ekkor lépett a színpadra Róna Dezső, aki rendreutasította Sebestyén Jenőt a közbeszólásért. Ez az incidens azután annyira elmergesedett, hogy Sebestyénnek a színháztól való fávozását vont maga után. Sebestyén Jenő a következőket mondotta az incidensről az Aradi Közlöny munkatársának:

— Érthető, hogy ideges voltam a szerdai próbán, mert ez volt a darab első színpadi próbája akkor, amikor a darabot két nap múlva már játszani kell. Addig azonban, amíg én nem figyelmeztettem Gellért karmestert, hogy lassabban játszassa a melódiát, zavartalanul folyt a próba. Ekkor lépett a színpadra Róna Dezső igazgató, aki rám szólt az egész személyzet előtt, hogy ne adjak utasításokat a karmesternek, hanem ha van valami megjegyzésem, azzal a rendezőhöz forduljak. Ez sohasem volt szokás és erre semmi szükség sincsen, ezért Róna rendreutasításán megütöttem. De ez nem okozta volna még a szerződés felbontását, mert a próba rendesen be is fejeződött. Én azonban kijelentettem a történetek után, hogy az eredeti programmal nem vagyok hajlandó átmenni Lugosra. Mert az eredeti terv szerint úgy volt, hogy pénteken este Aradon lesz a premiérje a Hazudik a muzsikaszónak, szombaton este pedig Lugosra. Tehát pénteken premiér Aradon, szombaton utazni Lugosra, este ott játszani premiért, azután nem lehet pihenni, mert a hajnali vonattal már vissza kell utazni, azután vasárnap délután itt játszani főszerepet a Hollandi menyecskében, este ismét a Hazudik a muzsikaszóban, éjszaka pedig a kabaré-előadásán fellépni nehéz számokkal, ez meghaladja az erőt. Két nap alatt, eltekintve attól, hogy játszani kell, harminc táncszámot kellett volna eljárom. A szerdai incidenst követte, hogy Róna direktor tegnap színház-

ket az egyesülés mellett. A végleges szerződést a köztársaságok szövetségének első naggyűlése elé terjesztik jóváhagyás végett.

törvényszék elé állított, amelynek Jávor Alfréd, Darvas Ernő és Sipos Zsigmond voltak a tagjai. A törvényszék előtt azzal vádolt meg, hogy a tagokai arra izgattam hogy ne menjenek át Lugosra és ezzel egy magyar színtársulat egzisztenciáját veszélyeztettem. Kijelentem, hogy senkit sem izgattam a lugosi átrándulás ellen. Hogy nem megyek át, azt csak a magam személyére nézve jelenítem ki. A törvényszék különben kijelentette, hogy az ügy nem tartozik elébe és azért nem is dönt. Amikor a feljelentést láttam és megtudtam, hogy mivel vagyok vádolva, érlelődött meg bennem az az elhatározás, hogy felbontom a szerződésemet. Levelet intéztem tehát a színház igazgatójához, amelyben a következőket jelenítettem ki: „Kérem szerződés felbontását, mert a szerződésen kívül rámoktrojtott kötelesek erőt és képességeimet meghaladják. Semmi körülmények között nem maradok a színház kötelekeiben.” Az operettbeli szerepemet csak az összeveszési jelenet után adtam vissza. Az igaz hogy Róna igazgató levelét felbontatlanul küldtem vissza, de minden megjegyzés nélkül és ezt megmagyarázza az a tény, hogy izgattott hangulatban voltam. Tegnap óta a színház részéről semmiféle kísérlet nem történt visszakeresztetéseimre, pedig arra én hajlandó lennék, ha Róna igazgató kijelentené, hogy indokolatlanul utasított rendre és az ellenem emelt vádakot visszavonná. Ha nem történik kísérlet visszakeresztetéseimre, akkor is itt maradok Aradon, mert itt tánciskolám van. Meg majd eljárók vendégszerplésekre. Ki kell jelentenem még azt is, hogy csak az utolsó pillanatban változtatták meg a műsorsort olyképpen, hogy vasárnap délután a Cserebere megy a Hollandi menyecske helyett. A szerződésben arról egy szó sincsen hogy Lugosra is köteles volnék átmenni játszani. Egyébként sem Gellért Pál karmestert, sem Jakabffy Dezső főrendezőt meg nem bántottam, amit bizonyít az is, hogy ők egy csöppet sem nehezítelnek rám. Nekem van annyira fontos az aradi magyar színeszet sorsa, hogy nem zárkóztam el gyakran anyagi áldozatoktól sem, amikor a színtársulat sorsáról volt szó és most is megvan a hajlandóság bennem a békülékenységre, ha másban is megvan.

Nagy Ujévi Vásár!

Mélyen leszállított árak!
Női ruha és télkabátokban

IULIU PLESZ GYULA

cég-
nél **ARAD,** Strada Col. Pirlo 3. (Vörö-
marthy-utca) 959
A színház-épület hátsó bejáratával szemben

A legbecsesebb karácsonyi és ujévi ajándék a ZWACK-LIKÖR

Griliás-malacok legszebb kivitelben és leg-
olesőbb árakon kaphatók a

„Csokoládé Királynál“

Strada Metianu
(Forray-utca) 29

Kulturadó a megyében.

(Georgescu vezérfelügyelő iskola-
építési akciója.)

Aradvármegye közigazgatási bizottságának ülésén már hosszabb idő óta szőnyegen forgó kérdés a községi iskolák ügye. Több mint 500 új iskolára van szükség a vármegyében és körülbelül ugyanennyi szorul tatarozásra. Az iskolák építésére nincsen fedezet, az állam ma nem adhatja meg a kulturális célokra szükséges összegeket. Marcus Mihály dr. prefektussága idején erőteljes akciót indított az iskolák ügyében és közadakozás útján kívánta megszervezni az iskolaalapot. Marcus Mihály dr. tízezer lejes adakozással kezdte meg a gyűjtést. Időközben a koronázási ünnepélyek miatt majd Marcus Mihály dr. lemondása folytán az akció halasztást szenvedett. Most Georgescu János vezérfelügyelő vette kezébe az ügyet és ma másodikban folytatott tárgyalásokat a megye főszolgabíráival. Ma délelőtt a vármegyházán Boneu Vazul vármegyei főjegyző, Moldován József tanfelügyelő és az összes aradvármegyei főszolgabírák részvételével ankétot tartott az iskoláügyben a prefektus. Szóba került, hogy az elmúlt évben 5000 új iskola építése volt szükséges Romániában. Ehhez 5 milliárd lei kellett volna, ugyanannyi, mint a mennyi az összes minisztériumok költségvetése. Nyilvánvaló volt, hogy az állam nem gondoskodhatott az építkezésről. Társadalmi gyűjtéshez fordultak és ezzel oly eredményt sikerült elérni, hogy eddig 3700 iskola építését megkezdhetik.

Georgescu János vezérfelügyelő felkérte a főszolgabírákat, hogy személyesen vállalják a gyűjtési akció vezetését. Járjanak községről-községre, fejtsék ki a legteljesebb propagandát és a nép körében is fejtsék ki a kulturális fejlődés szükségességét. Az akció sikerét biztatja az a körülmény is, hogy a népben erősen kifejlődött a kultúra iránti vágy. A prefektus kulturadó kivetésének tervét vetette fel, amelyet vagyon bírás szerint fizetne a lakosság. Megengedte a prefektus, hogy az egyébként ingyenes hivatali munkák után díjakat szedjenek a felektől kulturális célra. Ezeket a díjakat nem állapítják meg előre, annyit fizet mindenki, amennyit tud. Nemcsak pénz, hanem természetbeni adományokat is felhasználhatnak. Különösen a vállalatoktól gyűjtendők az iskola épí-

téshez szükséges anyagok. A kő, mész és fakitermelő vállalatok hozzájárulásától sokat várnak. A lakosságtól a kézimunka és a fuvarozás felajánlását is igénybe vehetik és az ezért eredményről állandóan tájékoztatni kell a vármegyei prefekturát.

A felépítendő iskolák közül természetesen a kisebbség részére is a megfelelő mennyiség jut. Az az elv, hogy minden tanuló az anyanyelvén nyerve az oktatást.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutaárak. (December 29.) Dollár 175, márka 0.03, szokol 5.25, dinár 2, francia frank 12.70, magyar korona 0.0750. **Kifizetések:** Budapest 13.50, Bécs 3.90, Berlin 0.0250, Prága 5.35.

Bucurestii tőzsdezárlat. (December 29.) **Kifizetések:** Páris 12.18, London 823.50, Newyork 178, Milano 8.96, Zürich 33.75, Prága 5.45, Bécs 0.002550, Berlin 0.0245, Budapest 0.0760. **Valuták:** Márka 0.0245, leva 1.10, angol font 800, francia frank 12.70, svájci frank 32, lira 8.60, drachma 2.50, dinár 2, dollár 175, Napoleon 618, osztrák korona 00028, magyar korona 0.0750, szokol 5.25, lengyel márka 100.

Zürichi nvítás. (December 29.) Berlin 0.07, Newyork 527.75, London 2449, Páris 38.30, Milano 26.6250, Prága 16.50, Budapest 0.2175, Zágráb 1.40, Bukarest 3.10, Varsó 0.03, Bécs 0.0075, bélyegzett 0.0076.

Zürichi zárlat. (December 29.) Berlin 0.0725, Amsterdam 209.75, Newyork 528.50, London 2452, Páris 38.55, Milano 26.70, Prága 16.55, Budapest 0.2175, Zágráb 1.40, Bucuresti 3.10, Varsó 0.03, Bécs 0.0075, bélyegzett 0.0076.

Budapesti devizaközpont jegyzései. (December 29.) Napoleon 8800, dinár 24.50—26.00, angol font 10780—11080, dollár 2325—2400, hollandi forint 928—948, márka 0.36—0.44, leva 16—17, leu 13.25—14.25, lira 118—123, francia frank 170—176, szokol 73-77, osztrák korona 0.0345—360, svájci frank 440—445, lengyel márka 0.1325—1425.

Bécsi hivatalos zárlat. (December 29.) Prága 2140, Zágráb 175, Budapest 27.70, Varsó 3.70, Milano 3530, London 325900, Newyork 72500, Páris 5080, Zürich 13300, Berlin 9.50, Amsterdam 27190.

Budapesti értékpapírtőzsde nyil-

tás. (December 29.) Salgótarjánf 51.500-51.300, Rima 12.400-12.750, Kőszén 123.000, Államvasut 33.750, Cukoripar 225.000, Ganz Danubius 980.000.

Budapesti értékpapírtőzsdezárlat. (December 29.) Magyar Hitel 1100, Osztrák Hitel 1850, Salgótarjáni 54.250, Rima 12.900, Délivásut 7900, Államvasut 34.750 Kohó 52.500, Atlantika 6500, Ganz Danubius 1.020.000, Kőszén 129.000, Papír 3600, Szlavonia 3900, Földhitelbank 14.000, Viktoria 44.000.

= Nemzetközi vásár és kiállítás Barcelonában. Az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara, a bucarestii kereskedelmi minisztérium leirata alapján közli, hogy 1923. május és júniusban Barcelonában nagyszabású nemzetközi kiállítás és vásár lesz, amelyre a román kereskedelem és ipar reprezentánsait meghívták. A mennyiben valaki részt óhajt venni a vásáron és kiállításon, úgy jelentkezzen a hivatalos órák alatt (9—14) a Kereskedelmi és Iparkamaránál.

Hitelezési csalás miatt letartóztatott aradi fiatalember

A kurticsi határrendőrség ma délelőtt letartóztatott egy aradi fiatalembert, akit csalás vétsége miatt az aradi államrendőrségre kísértek. A letartóztatásnak igen érdekes előzményei vannak. Még 1920-ban a koronabeváltás előtt a fiatalember, aki egy aradi gyógyszerész fia, felkeresett egy itteni szállítócéget és 26 ezer korona kölcsönt vett fel gyógyszervásárlás címén. A szállító-cég szívesen állott a fiatalember rendelkezésére, mert, mint mondotta, az édesapja megbízásából veszi fel a kölcsönt.

A visszafizetés határideje lejárt és a szállító-cég visszakövetelte a kölcsönadott 26 ezer koronát, amelyre busás kamatot is ígért a fiatalember. A kölcsönt azonban nem adta vissza és ezt azzal okolta meg, hogy megvárja a korona beváltását, mert leírt akarja eladni a kölcsönpenzért vásárolt gyógyszereket. Bekövetkezett a korona beváltása, azonban a fiatalember elutazott Aradról Budapestre. A szállító-cég tulajdonosa felkereste a fiu apját. Kiderült, hogy semmit sem tud a fia által felvett köl-

csönről. A gyógyszerész fia a napokban Aradra jött abban a reményben, hogy semmi kellemetlensége nem lesz a felvett és vissza nem fizetett kölcsön miatt. Azonban nem jól számított, mert a cégnek tudomására jutott, hogy a kölcsön felvevője Aradon tartózkodik és család bűntette miatt feljelentette a rendőrségen. A kurticsi határrendőrség akkor tartóztatta le, amikor vissza akart utazni Budapestre. A megívevett fiatalember beismerte bűnét. Ma délután átkísérték az ügyészség fogházába.

A szerkesztésért.
KAROLY JOZSEF
felel.
Cezúrat: **Dr. ROMUL MAGER.**

NYILTÉR.
Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.
Óvás!

Ezúton hozom nyilvánosságra, hogy feleségemtől Remszing Vendelné született Moskovitz Klementintől különváltan élek, miért is érte semminemű felelősséget nem vállalom és adósságot érte nem fizetek.

Remszing Vendel
6518 fodrász.

A Minoriták pincéjében
közvetlenül a hordóból 6244
6 Leiert kiváló karcos
kapható az ujévi ünnepekre. Kimérés az összes hétköznapiakon a délutáni órákban.

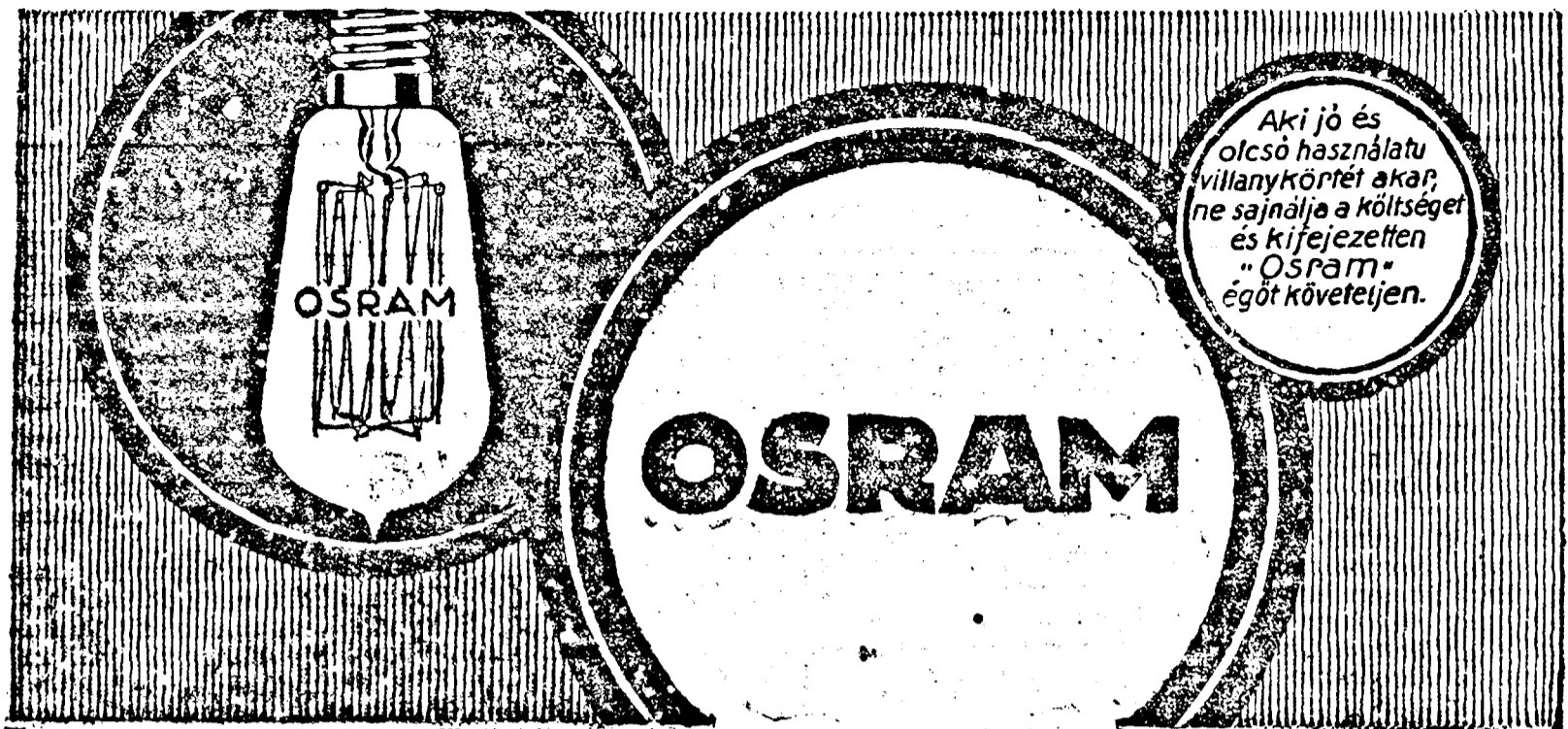
Veszek régi hamis fogakat és egész fogsorokat Kun ékszerész.

Urak, hölgyek, diák és diákleányok kezdők és haladók részére
január 1-én új tanfolyam
román, francia, német és angol nyelvek elsajátítására könnyű, gyors, tökéletes tanítás.
Jean Goldberg
nyelvtanár, Str. Eminescu 9., II. emelet (Deák Ferenc-utca). 6452

A vezető márka mindig volt és lesz a MARTY-COGNAC.

PYRAM a mai kor legtökéletesebb cipőkrémje!
Figyelje meg tisztító hatását! **Kérjen kifejezetten „PYRAM“-ot.**

Miért nem iszol Gottschlig-rumot? Kapható mindenütt.

Apró hirdetések.

Alkalmazás.

ÜGYVÉDJELŐLTET keres azonnali be-
lépésre Sebestyén József dr. meui (bo-
roslenői) ügyvéd. 6453

EJJEI ŐR, portás, vagy csözi állást
keres Domokos András, Perjános 430.
12782

HÁZVEZETŐNŐK ajánljok szre-
ny igényű közepes nő magányos
urhoz. Vidékre is megy. Cimeket a ki-
adóba kér. 6465

INTELLIGENS urinó, apolonőnek menne
orvoshoz, vagy privát helyre. Szives meg-
keresések „Apollo” jeligére „Victoria”
irodába, Piata Avram Iancu 16., kéret-
nek. 6511

TAKARITÓNŐ fiatal, idősebb urhoz fel-
vétetik. Cim a kiadóban. 6506

TISZTESSÉGES főzónőt és fiatal szoba-
leányt keresek. Str. Luther 2., I. eme-
let, 6. 6508

FIATAL SEGÉDET, vagy kiszolgáló
leányt, ki fűszerüzletben már alkalmaz-
va volt, azonnal felvesz Engel Gyula
cég. 6522

Vétel és eladás.

KÖZI UTAZÓTÁSKÁ neszesszerrel, női
fehérneműk, himzett uj ágyneműk, len
ágyterítők, kézimunka batist szobken-
dők, festmények, majolika asztalka, füg-
gönyök, dísz tárgyak, 39-es téli csizma
stb. eladók. Str. Consistoriului (Batthyány-
utca) 28., I. em., jobbra. 1000

FÜSZERKERESKEDÉS, vagy vegyes-
kereskedésnek való berendezést megvé-
telre keresek. Cim Wallinger hirdető-
jében. 12981

SZÉNA, 40—50 mm. gypszeina eladó.
Cim a kiadóhivatalban. 6508

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán
és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst
tárgyakat, perzsa és szmirnaszönyege-
ket, egész gyűjteményeket a legnaga-
sabb árban vásárol a Salon Artistique
Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Ellz-
palota.) 11896

CIMBÁLÓM „Helm” gyártmány 2400,
Schweighoffer keresztúros zongora
24.000 Leiért eladó. „Uranus” iroda 16-
postával szemben. 12899

Egy modern habos körstárból készült
háló eladó. Cim a kiadóban. 6515

GYERMEKKOCSI, vadonatú, eladó Bul.
Regele Ferdinand (Doros Béni-tér) 7.
földszint 7. 6517

VILLANYMOTOR 0.5, autogénheggesz-
tő, fényképjektiv eladó. Str. Bolinti-
neanu (Arany János-utca) 1. Fűrészgár
mögött. 6516

BUTOROK. Ebédlő, háló, uriszoba, sza-
lon, iroda, zongora, egyes fa- és vasbu-
torok, divány és matracok és egy szin-
házi teljes berendezés, volt Kabaré, mo-
zának is alkalmas, jutányos árban el-
adatok. CAROL GARAI magazin de
mobile Calea Banatului (Asztalos Sán-
dor-utca) 5. 12031

MINDENKI TUDJA, hogy a karácsonyi
ajándékok legalkalmasabb beszerzési
forrása az Ortutay-palotában levő Szép-
művészeti Szalon. Régi és modern fest-
mények, szönyegek és műtárgyak állan-
dó kiállítása. 11911

KÖNYVET és kottát (nagy tömegben)
olcsón árúit Kerpel könyvüzlete. —
Ugyanott kölcsönkönyvtár is. 12703

Egy spitzbiber bunda, ezüst retikül,
perzsa, szmirna szönyegek és minden-
féle berendezési tárgyak eladók „Co-
missio” bizományi üzlet Bulev. Regina
Maria (Andrássy-tér) 20. az udvarban
balra. 5914

Fornérgyár és Keményfatermelő Rész- vénytársaság bizományi raktára Arad

Piata Plevnei (Arpád-tér) 2. Legolcsóbb és legjobb fornérbeszerzési forrás.
Vásárol állandóan: Jávor, hárs, kőrös, cseresznye, gyertyán és diófarfánkoket.

Aradi Hitelbank és Takarékpénztár RT.

Arad, Strada Alexandri (Salacz-utca) 6. 5088

Elfogad betéteket magas kamatozással.
Arany és ékszer tárgyakra zálogkölcst nyújt.

MINDENMŰ ÉKSZERT. gyöngyöket,
legmagasabb árban vesz Salon Artis-
tique Bulev. Regina Maria (Andrássy-
tér) 20. 12021

A KARÁCSONYI VÁSÁRRA VALÓ TE-
KINTETTEL sürgősen keresünk antik
butorokat, perzsa szönyegeket, festm-
nyeket, műtárgyakat, régi üveg és por-
cellán tárgyakat, japán vázákat. Vidéki
meghívásra kiutazunk. Szépművészeti
Szalon, Ortutay-palota. 12907

Ingatlan.

AZ ALLÓMASNAL három két szobás,
három egyszobás lakásból, nagy udvar-
ból, pincéből, istállóból álló ház olcsón
eladó. Bővebbet Calea Aurel Vlaicu (Hin-
denbur-ut) 23., ajtó 3. 6509

CALEA SAGUNA (Varjassy Lajos-utcá-
ban) kisebb bérház kétszobás lakással
140.000 Leiért eladó. „Uranus” iroda 16-
postával szemben. 12899

Ellátás.

URIEMBER keres központban izletes
házikosztót. Ajánlatokat Kelet hírlapiro-
dába kér „Tápláló” jeligére. 12609

Különbéle.

EZERJÓFÚ gyomorelixir, pártatlan ha-
tásu szer gyomor és bélbántalmak, ét-
vágytalanság, hányinger, felfuvtottság,
emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógy-
szertár Aradon. 10831

CSENDES üzemi műhely, vagy raktár-
nak alkalmas egy nagy és egy kisebb
pince azonnal kibérelhető. Cim a kiadó-
hivatalban. 6510

Malomhenger rovátkolást
és
autogén forrasztást vállal:

Aradi Vasipari R.-T. vas-
öntöde- és gépgyára Arad.

Halló! Halló!

Szombaton és vasárnap
este a Str. Minervei (Ilona-u.) 19. sz. alatt
csinosan berendezett vendéglőben nagy
disznótoros vacsora

lesz, mely alkalommal háziassan készült
vegyes túltelék párolt káposztával és turós-
csusza kapható. Szilveszter éjjelén egy élő
malac lesz kisorsolva. Menesi és mokral
borokról, elsőrendű elgányzenéről gondos-
kodva van. Szives pártfogást kér.
12981 Schwarz Andor.

Élőhal Szilveszterre

ma este 6—9 óráig
és vasárnap kapható 6514

Luttwak József cégnél.

Nyomdal munkához

gyakorlott számozónők
azonnal felvételnek.

6480 Bloch papirkereskedés.

Tordai cement, tordai gipsz

Boszniai I. carbid

állandóan raktáron:

Kornis Testvérek

cégnél, Arad, Bulevardul Regina Maria
(Andrássy-tér) 6. szám. 12808

Telefon 501. és 623.

Aradváros közö-
sége tiszteletre
a hó 31-én nagy

Szilveszter-estély

lesz a csi-
nosan be-
rendezett

„Vadászkürt” étteremben

az Apollo mozival szemben. Közék Dávid országos hírű
brassói zenekara muzsikál. Éjfélkor egy malac lesz kisor-
solva teljesen ingyen. Minden vendég egy számot kap ajándékba

Utlevelekre vizumot 55 Leiért legpontosabban
leggyorsabban a KELET-hírlapiroda szerez, Str. Alexandri Salacz-u 1